

практически отсутствуют научные труды, в данной плоскости, которые имеют фундаментальный характер. В связи с этим в статье реализовано комплексное исследование практики кластеризации сферы туризма и рекреации в Украине, а именно осуществлены: конкретизация и описание кластерах образований в сфере рекреации и туризма; выделение доминирующей формы кластеризации и системы аналитических показателей, которые наглядно характеризуют успехи кластеризации сферы туризма и рекреации в Украине. Полученные результаты в дальнейшем могут быть использованы для оптимизации модели кластерного развития сферы рекреации и туризма в Украине.

Ключевые слова: кластер, тематический кластер, сельский туризм, рекреации, усадьба.

Annotation

The analysis of conducted us showed that today the clusterization practice of tourism and recreation sphere in Ukraine wasn't sufficiently highlighted literature. In particular, scientific investigation in this fields learning fundamental character are almost absent. In this connection complex investigation of clusterization practice in the sphere of tourism and recreation of Ukraine, concretization and description of cluster formation in tourism and recreation spheres; definition of dominating form of clusterization and the system of analytical index, that are characterized by progress of clusterization in tourism and recreation spheres of Ukraine, in particular, has been elucidated in the article. The results obtained can be used for optimization the model of cluster development of tourism and recreation sphere in Ukraine.

Key words: cluster, thematic cluster, rustic tourism, recreation, cottage.

УДК 338.5.01:631.95

Сидорук Б.О.,
к.е.н., завідувач лабораторії аграрної економіки,
Сава А.П.
к.е.н., с.н.с., завідувач науково-технологічного відділу аграрної
економіки, інформаційно-аналітичної роботи,
маркетингу і трансферу інновацій,
Тернопільська державна сільськогосподарська
дослідна станція ІКСГП НААН

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ З ВРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ

Постановка проблеми. В сучасних умовах реформування аграрного сектору економіки одним із пріоритетних напрямів державної аграрної політики має бути розв'язання проблем забезпечення виробництва екобезпечних продуктів харчування, збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів і запобігання розвитку деградаційних процесів. Все це є важливими чинниками переходу на засади сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва й гарантування екологічної та продовольчої безпеки держави.

В наукових колах на сьогодні достатньо уваги приділяється дослідженню проблем формування та реалізації економічного механізму екологічного регулювання та природоохоронної діяльності. Проте, питання розробки дієвих важелів в системі стимулювання екологічно безпечного виробництва в Україні, зокрема на регіональному рівні, є мало дослідженими та недостатньо висвітленими у вітчизняній науковій літературі. Заслугує на увагу і проблема реалізації зазначених наукових положень у практичній діяльності.

В такій ситуації, для встановлення розумної рівноваги еколого-економічних інтересів виробників та споживачів сільськогосподарської продукції необхідно розробити комплекс цінових важелів в системі стимулювання забезпечення конкурентоспроможного виробництва екобезпечної аграрної продукції.

Витрати і ціна на сільськогосподарську продукцію є ключовими елементами розбудови конкурентоспроможного господарського механізму в аграрному секторі економіки [5]. Тому досить актуальним є питання формування витрат у сільськогосподарському виробництві загалом та

досконале регулювання процесу ціноутворення в даній галузі для забезпечення конкурентоспроможності екобезпечної аграрної продукції на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливістю реалізації вітчизняної цінової політики в аграрній сфері є те, що вона базується на ринковому ціноутворенні в поєднанні з елементами державного регулювання (через механізми встановлення мінімальних закупівельних цін на об'єкти державного цінового регулювання). Нині в Україні окремі шляхи та методичні підходи до вивчення реалізації цінових відносин сприймаються вченими-економістами неоднозначно, існують різні погляди з даного питання.

Варто наголосити на тому, що проблеми формування витрат, ціни та підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва знайшли своє відображення у працях вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких можна виділити: Андрійчука В.Г., Дем'яненка М.Я. [6], Дусановського С.Л., Маліка М.І., Меселя-Веселяка В.Я. [10], Осташка Т.О., Охріменка О.В., Пархомця М.К., Пасхавера Б. Й., Пробста Ф., Саблука П.Т. [11], Стельмашука А.М., Шпикуляка О.Г., Шпичака О.М. та ін. Однак на сьогодні існує проблема вироблення теоретико-практичного підходу до формування механізму ціноутворення на сільськогосподарську продукцію з врахуванням екологічної складової як основи ефективного функціонування екобезпечного аграрного виробництва.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є наукове обґрунтування впливу витратно-цінового механізму на економічну ефективність екобезпечного сільськогосподарського виробництва і розробка рекомендацій щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами проведених досліджень варто зауважити, що одним із важелів розподілу доходів і піднесення ефективності сільськогосподарської галузі, зокрема, виробництва екобезпечної аграрної продукції, як відомо, виступає ціна, що представляє собою грошовий вираз вартості товару і на етапі виходу продукції з виробництва формується на основі дії закону вартості.

Механізм ціноутворення можна визначити, як сукупність взаємопов'язаних процесів формування та змін ціни під впливом багатьох економічних й інших факторів, викликаних діяльністю різноманітних господарських суб'єктів. Об'єктом регулювання в механізмі ціноутворення виступає система цін і певні їх види, а також система методів, що діють на спосіб формування та співвідношення їх рівнів. Механізм регулювання ціноутворення визначається застосуванням різних методичних підходів для встановлення економічно-обґрунтованої ціни для об'єктів ціноутворення, використання певних видів цін із метою прискорення збуту й реалізації цінової політики підприємства [1, с. 83–112].

Ціновий механізм, як один з сегментів (складових) загальноекономічного механізму аграрного розвитку, як твердить академік Саблук П.Т. [9, с. 5], уособлює сукупність інститутів державно-ринкового регулювання (законодавчих актів і нормативів), заходів підтримки доходів виробників, принципів встановлення мінімальних закупівельних цін на продукцію, цін підтримки, здійснення товарних і фінансових інтервенцій, формування ринкової інфраструктури.

Ціновий механізм у системі формування цін на сільськогосподарську продукцію є дотичним до всіх сфер агропромислового комплексу і покликаний гармонізувати відносини між учасниками ринкових відносин [4].

Особливістю реалізації цінових відносин в Україні є механізм ринкового ціноутворення, що поділяється на такі складові: механізм формування, механізм реалізації та механізм регулювання цінових відносин.

Найбажанішою в умовах ринкового господарювання вважається ціна, яка встановлена відповідно до концепції "ціни виробництва". Необхідна, але не достатня умова еквівалентності ціноутворення – реалізація ціни виробництва, що базується на середній нормі прибутку на авансований капітал.

Однак, на сьогоднішній день ціновий механізм не забезпечує ефективного регульованого ціноутворення. Сільськогосподарські товаровиробники за існуючих ринкових цін неспроможні без належної підтримки відновлювати виробничий потенціал у достатніх для розширеного відтворення галузі обсягах, що обмежує зростання ефективності їх господарювання [3].

Варто наголосити на тому, що в умовах спрямованості України на інтеграцію в європейські та світові економічні структури виникає потреба у детальному аналізі того, як головні елементи системи цінових відносин впливають на стан навколишнього середовища. Концепція удосконалення ціноутворення в економіці має важливе значення для поліпшення ефективності природокористування, більш того, ціна повинна враховувати рівень екологічної безпеки продукції. Так, розумне формування цін на екобезпечну сільськогосподарську продукцію стимулюватиме перехід на режим раціонального природокористування і захисту від забруднення екологічно чистих сільських територій.

Для того, щоб стимулювати виробників не виробляти, а споживачів не споживати і не застосовувати неекологічну продукцію та технологію на екологічно чистих сільськогосподарських угіддях, на нашу думку, доцільно було б у Договірну ціну виробника екологічної продукції ($C_{\text{епр}}$) включати, поряд з суспільно необхідними витратами (витрати на виробництво та охорону природи в процесі виробництва ($B_{\text{во}}$)), додаткові витрати на екологізацію продукту (надання йому екологічного вигляду) (E). В такому випадку ціна, за якою виробник буде поставляти споживачу екологічну

продукцію, визначається за формулою:

$$C_{\text{непр}} = B_{\text{во}} + E \quad (1)$$

Для тих же трудових колективів, які випускають неекологічну продукцію, її собівартість і ціна ($C_{\text{непр}}$), по аналогії, не включатиме додаткові витрати на екологізацію продукту і визначається за формулою:

$$C_{\text{непр}} = B_{\text{во}} - E \quad (2)$$

Проте, для споживача неекологічної продукції поряд із витратами на виробництво та охорону природи в процесі виробництва ($B_{\text{во}}$) в ціну даної продукції необхідно включати витрати на ліквідацію та попередження збитків від її створення, експлуатації та утилізації в післяексплуатаційний період (B_3). Виходячи з цього, ціна неекологічної продукції ($C_{\text{непр}}$) повинна розраховуватися за формулою:

$$C_{\text{непр}} = B_{\text{во}} + B_3 \quad (3)$$

Такий підхід до ціноутворення буде ефективним і матиме перспективи в процесі його використання для стимулювання екобезпечного аграрного виробництва на екологічно чистих сільськогосподарських територіях. В даному випадку передбачається, що $B_3 > E$, оскільки витрати на ліквідацію та попередження збитків у процесі виробництва і споживання продукції для забезпечення як мінімум простого відтворення виробництва екобезпечної продукції на екологічно чистих територіях перевищуватимуть витрати на екологізацію продукції при її виробництві. Це зумовлено певною мірою і тим, що екологізація продукції передбачає відмову від дорогих хімічних засобів, які використовуються при вирощуванні сільськогосподарських культур. Враховуючи високу родючість сільськогосподарських угідь в Україні, це сприятиме зниженню собівартості аграрної продукції і зростанню ефективності її вирощування.

Поряд з цим, при формуванні ефективного механізму ціноутворення на екобезпечну сільськогосподарську продукцію і забезпечення її високої конкурентоспроможності на ринку, варто врахувати ту обставину, що передумовою для формування екологічної мотивації споживчої поведінки покупців є екологічна свідомість, яка характеризується вагомістю екологічних проблем у свідомості споживача, співвіднесенням його екодиспозицій тощо. Тому важливим для ринку екобезпечних товарів є також розвиток мотивації споживання нових (екобезпечних) товарів.

Так, виявлено відмінність спектру потреб, що задовольняються екологічними товарами та їх аналогами (неекологічними продуктами). Наприклад, загалом харчування задовольняє першу групу потреб за Маслоу, а екологічно чисте харчування – кілька груп потреб, що пов'язані з екологічним захистом і є на порядок вищими (табл. 1).

Таблиця 1

Групи потреб за ієрархічною моделлю А. Маслоу, що задовольняються екологічним товаром*

Рівні потреб	Групи потреб	Основні потреби, що задовольняються споживанням екологічно чистих сільськогосподарських продуктів
Нижчі потреби	1 Фізіологічні потреби. 2 Потреби в безпеці та упевненості в майбутньому.	1. Харчова (біологічна) цінність. 2. Необхідність, що диктується різними захворюваннями, а також гарантована безпека і нешкідливість.
Вищі потреби	3 Соціальні потреби. 4 Потреби самоповаги. 5 Потреби самоактуалізації (самовираження)	3. Екологічний захист дітей. 4. Потреби самоповаги. 5. Потреби самоактуалізації (самовираження)

* Розроблено на підставі [8]

Крім цього, наявні особливі риси сприйняття споживачами екологічно безпечних товарів:

– споживачам із різною силою мотиву екологічно орієнтованої поведінки притаманне відчуття корисності екологічних інновацій;

– при різних нормальних (тобто відповідних до екологічності продукції) цінових надбавках функції граничної (від одиниці додаткової екологічності) корисності цих типів товарів для споживачів значно відрізняються;

– більшість населення визнає значимими екологічні проблеми і готова здійснювати певні витрати з метою запобігання погіршенню довкілля, у тому числі купляти екологічні товари, що може свідчити про наявність попиту на екологічну продукцію широкого вжитку при вищих цінах на даний вид продукції.

Таким чином, екологічно безпечна продукція має бути більш конкурентоспроможною порівняно з тією, виробництво якої пов'язане з негативним впливом на довкілля, або тою, яка сама є небезпечною для природи та здоров'я людини.

При цьому, важливим джерелом покриття витрат на екологізацію продукту для

сільськогосподарських підприємств частково повинні стати новостворені фонди економічного стимулювання споживача, формування яких має забезпечуватись на загальнодержавному рівні і першочерговим джерелом їх наповнення мають стати витрати на попередження збитків від створення, експлуатації та утилізації в післяексплуатаційний період неекологічної продукції (рис. 1). В даному випадку споживачу буде не вигідно використовувати неекологічну аграрну продукцію через високі ціни на неї.

Рис. 1. Джерела формування і напрями розподілу грошових ресурсів у механізмі цінового стимулювання екобезпечного аграрного виробництва

** Розробка авторів*

На нашу думку, саме на мікрорівні доцільно передбачати визначення потреби у фінансових ресурсах для здійснення заходів щодо забезпечення екобезпечного природокористування, а також формування критеріїв вибору альтернативних джерел фінансування екологічних програм і проектів.

Альтернативним джерелом наповнення даних фондів є залучення іноземних інвестицій екологічної спрямованості шляхом формування інвестиційної привабливості вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників.

В якості додаткового фінансового джерела місцевих фондів економічного стимулювання виробництва екобезпечної аграрної продукції пропонуємо також залучати благодійні кошти на умовах сприяння обласними та районними держадміністраціями та місцевими радами створенню позитивного іміджу суб'єктам господарювання, які здійснюють подібні внески, (безкоштовна реклама в ЗМІ, інформація на регіональному телебаченні і т.п.). Звичайно, для того щоб здійснити благодійний внесок сам суб'єкт господарювання у своїй діяльності повинен не порушувати норми екологічного законодавства.

Для підвищення ефективності діяльності вітчизняних екологічних фондів слід скористатися зарубіжним досвідом щодо використання коштів екологічних фондів:

- 1) участь екологічних фондів у пайовому фінансуванні природоохоронних проектів;
- 2) запровадження системи заліку в рахунок платежів за забруднення коштів, які витрачені суб'єктами господарювання на природоохоронні заходи;
- 3) здійснення пільгового кредитування суб'єктів господарювання, які за період кредитування знижують або стабілізують надходження шкідливих речовин до навколишнього середовища і здійснюють заходи щодо запровадження екобезпечної господарської діяльності (в такому випадку надані в кредит суб'єкту господарювання кошти слід вважати використаними і до фонду вони не повертаються), якщо ж пільгову умову не виконано, то після закінчення строку кредитування суму кредиту слід повернути до екологічного фонду;
- 4) застосування різних форм субсидій [2, с. 59-62; 7, с. 370-371].

Тому ціни в умовах ринку повинні бути адаптивними, особливо, що стосується виробництва екобезпечної аграрної продукції, тобто оперативно реагувати на зміни в попиті й пропозиції, конкурентному середовищі, у витратах самих виробників. Адаптація може здійснюватися різними способами залежно від конкретної ситуації, що склалася на ринку: встановленням різних надбавок і знижок, зниженням або підвищенням рівня ціни, виплатою компенсацій тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, цінова політика в галузі екобезпечного аграрного виробництва має здійснюватися на основі вільного ціноутворення у поєднанні з державним регулюванням та посиленням антимонопольного контролю за цінами на матеріально-технічні ресурси, енергоносії і послуги, що надаються товаровиробникам.

Удосконалення ж державної цінової політики у сфері екобезпечного аграрного виробництва, на нашу думку, має спрямовуватися на такі цілі:

– на першому етапі (в умовах обмежених фінансових можливостей держави) – на забезпечення як мінімум простого відтворення виробництва екобезпечної продукції на екологічно чистих територіях в основних галузях сільського господарства;

– на другому етапі – на стабілізацію і створення економічних передумов розширеного відтворення екобезпечної продукції в обсягах внутрішніх та експортних потреб на основі дотримання цінового паритету шляхом вільного ціноутворення та (за необхідності) застосування еквівалентних цін;
– на третьому етапі – на здійснення поступового переходу від прямого регулювання, через механізм еквівалентних цін, до розширення попиту на екологічні продовольчі товари, шляхом підтримки малозабезпечених верств населення.

Таким чином, шляхом вдосконалення методів ціноутворення на екобезпечну продукцію можна стати на перешкоді випуску і споживанню неекологічної сільськогосподарської продукції і сприяти оздоровленню навколишнього середовища та збереженню екологічно чистих сільських територій.

Бібліографічний список

1. Артус М. М. Функціонування системи цін у фінансовому механізмі ринкової економіки України: [монографія] / М. М. Артус. – К.: Новий Світ-2000, 2008. – 306 с.
2. Веклич О. О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні / О. О. Веклич. – К.: Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів, 2003. – 88 с.
3. Верстюк Г. П. Концептуальний аналіз проблем і механізмів ціноутворення / Г. П. Верстюк // Матеріали І Міжнародної науково-методичної конференції „Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці”, 1-4 квітня 2009 року. – Чернівці: ДрукАрт, 2009. – С. 49.
4. Горлачук О. Напрямки оптимізації витратно-цінового механізму підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва / Олексій Горлачук // Економічний аналіз. – 2011. – Випуск 9. – Частина 3. – С. 81-84.
5. Ждамірова А. О. Цінові, фінансово-кредитні та податкові відносини як джерело діагностики рівня конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств / А.О. Ждамірова // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – № 4. – 2011. – С. 193-196.
6. Концепція ціноутворення на сільськогосподарську продукцію / П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, М.Я. Дем'яненко та ін. – К.: ННЦ “ІАЕ” УААН. – Економіка АПК. – 2008. – № 1. – С. 3–20.
7. Паламарчук В. О. Економіка природокористування: Навч. посібник. / В. О. Паламарчук, П. І. Кореньюк. – Запоріжжя: Дике поле, 2003. – 408 с.
8. Прокопенко О. В. Теоретико-методологічні засади соціально-економічної мотивації екологізації інноваційної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 06.00.08 “Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища” / О.В. Прокопенко. – Одеса, 2009. – 33, [1] с.
9. Саблук П. Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарювання / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2007. – № 2. – С. 3-10.
10. Саблук П. Т. Ціновий фактор у розвитку сільськогосподарського виробництва / П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2011. – № 9. – С. 3-9.
11. Ціноутворення та нормативні витрати в сільському господарстві (теорія, методологія, практика) [Текст] / [Ю. Ф. Мельник, М. В. Зубець, В. Я. Месель-Веселяк та ін.]; за ред. П. Т. Саблука – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 698 с.

Анотація

У статті досліджено основні аспекти побудови механізму ціноутворення на екобезпечну сільськогосподарську продукцію. Обґрунтовано важливість екобезпечного аграрного виробництва в сучасних умовах господарювання. Велика увага приділена питанню екологічної мотивації споживчої поведінки покупців, що сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності екобезпечної сільськогосподарської продукції. Сформовані рекомендації щодо створення фондів економічного стимулювання споживача, з метою стимулювання екобезпечного аграрного виробництва, та джерел їх наповнення. Визначено пріоритетні цілі щодо удосконалення державної цінової політики у сфері екобезпечного аграрного виробництва.

Ключові слова: аграрна продукція, екобезпечне виробництво, ціновий механізм, екологічна мотивація, фонд економічного стимулювання споживача.

Аннотация

В статье исследованы основные аспекты построения механизма ценообразования на экобезопасную сельскохозяйственную продукцию. Обоснована важность экобезопасного аграрного производства в современных условиях хозяйствования. Большое внимание уделяется вопросу экологической мотивации потребительского поведения покупателей, что будет способствовать повышению уровня конкурентоспособности экобезопасной сельскохозяйственной продукции. Сформированы рекомендации по созданию фондов экономического стимулирования потребителя, с целью стимулирования экобезопасного аграрного производства, и источников их наполнения. Определены приоритетные цели по совершенствованию государственной политики в области экобезопасного аграрного производства.

Ключевые слова: аграрная продукция, экобезопасное производство, ценовой механизм, экологическая мотивация, фонд экономического стимулирования потребителя.

Annotation

The article investigated the main aspects of construction of ecosafety pricing mechanism for agricultural products. Reasonable ecosafety importance of agriculture in the modern business environment. Much attention is paid to the environmental behavior of consumer motivation buyers that will enhance the competitiveness of agricultural products ecosafety. Generated recommendations for the creation of economic incentive funds consumers to stimulate ecosafety agrarian production and sources of content. The priority aims to improve public pricing policy ecosafety agricultural production been determined.

Key words: agricultural products ecosafety production, price mechanisms, environmental motivation, fund economic stimulus customer.

УДК 338.46:613/614

Носуліч Т.М.,
к.е.н., с.н.с., ст. наук. співробітник відділу
суспільних проблем сталого розвитку,
ДУ «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку НАН України»

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З ПОЗИЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. У 1992 р. на конференції ООН у Ріо-де-Жанейро прийнято «Порядок денний на XXI століття», в якому, зокрема, висвітлювались і питання розвитку системи охорони здоров'я в умовах сталого розвитку. У цьому документі здоров'я людини розглядається як основа його стійкого розвитку, як результат дії на людину всіх факторів, з якими вона стикається протягом життя. Необхідна умова переходу до сталого розвитку – належна увага до всіх чинників, що в сукупності визначають здоров'я людей. Багато принципів «Порядку денного на XXI століття» та стратегії ВООЗ «Здоров'я для всіх» доповнюють один одного.

Термін «здоров'я» у тексті «Порядку денного на XXI століття» згадується понад 200 разів, у тому числі в таких аспектах, як професійні захворювання та безпека праці, первинна медична допомога, здоров'я матері і дитини, бідність і здоров'я, оцінка впливу промислової продукції на здоров'я, житлові умови та здоров'я, екологічна інфраструктура, транспорт і здоров'я, отруйні відходи, радіоактивні відходи, вплив атмосферних змін на здоров'я, зникнення лісів і ультрафіолетове випромінювання, зв'язок здоров'я з станом води та санітарними умовами, вплив на здоров'я структурних перебудов економіки, тверді відходи, облік стану здоров'я в розрахунках вартості і віддачі, освіта та інформація, необхідність залучення громадськості до обговорення та планування сталого розвитку, міжвідомчої співпраці у питаннях здоров'я. «Порядок денний на XXI століття» містить конкретні рекомендації стосовно здоров'я населення, які включають розроблення міських планів здоров'я і посилення співпраці між містами в цій галузі діяльності [1].

Питання змісту права на здоров'я та його охорону багаторазово розглядалося на міжнародних конференціях. Так, Міжнародна конференція з народонаселення і розвитку, яка відбулася в Каїрі 1994 р., затвердила Програму дій, ухвалила принципи розвитку людства, проголосила, що людина перебуває в центрі політики сталого розвитку, має право на здорове та продуктивне життя в гармонії з природою. Люди – найважливіший і найцінніший ресурс кожної нації. Країни повинні забезпечувати всім особам можливість максимальної реалізації свого потенціалу. Люди мають право на відповідний стандарт життя для себе і своїх сімей, включаючи адекватну їжу, одяг, житло, воду та санітарні послуги. Кожна людина має право на найвищий досяжний для неї стандарт фізичного та психічного здоров'я.

Закономірності сталого розвитку в сфері охорони здоров'я (ОЗ) відображені в міжнародних домінантах стратегічного розвитку та закріплюються в міжнародно-правових актах, виданих Організацією Об'єднаних Націй (ООН), Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), Міжнародною організацією праці, Радою Європи та Європейським Союзом (ЄС), Всесвітньою та Європейською медичними асоціаціями.

Таким чином, актуальність теми обраної статті є беззаперечною, особливо враховуючи той момент, що Україна стоїть на шляху досягнення сталого розвитку та орієнтиру на світові його постулати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями дослідження та наукового аналізу розвитку системи охорони здоров'я України в різний час займалась значна кількість науковців.